

ONLINE JOURNAL OF MUSIC SCIENCES

Çevrimiçi Müzik Bilimleri Dergisi

ORTAOKUL DÜZEYİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖZEL GEREK SINİMLİ ÇOCUKLARDA MÜZİKLİ MATERYALLERİN İLKOKUMA VE MÜZİKSEL GELİŞİME ETKİSİ

THE EFFECTS OF MUSICAL MATERIALS ON ELEMENTARY READING AND MUSICAL DEVELOPMENT IN CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS WHO EDUCATION AT SECONDARY SCHOOL LEVEL

Atıf/Citation

Gündüz, K. (2021). Ortaokul düzeyinde öğrenim gören özel gereksinimli çocuklarda müzikli materyallerin ilkökuma ve müziksel gelişime etkisi. *Online Journal Of Music Sciences*, 6 (2), 144-171. <https://doi.org/10.31811/ojomus.1037597>

Kaan GÜNDÜZ

Uzman, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler
Enstitüsü, kaangndz5876@hotmail.com

<https://orcid.org/0000-0003-1947-5367>

Öznur ÖZTOSUN ÇAYDERE

Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar
Fakültesi, Müzik Bölümü, ocaydere@hotmail.com
<https://orcid.org/0000-0003-1987-6128>

Cilt/Volume: 6

Sayı/Issue: 2

Aralık/December 2021

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 16.12.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 27.12.2021

Yayın Tarihi/Published: 30.06.2021

<https://doi.org/10.31811/ojomus.1037597>

* Bu makale Prof. Dr. Öznur Öztosun Çaydere danışmanlığında Kaan Gündüz tarafından hazırlanan "Orta Okul Düzeyinde Öğrenim Gören Özel Gereksinimli Çocuklarda Müzikli Materyallerin İlkokuma ve Müziksel Gelişime Etkisi" isimli Yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

ÖZ

Araştırmada, ilkokuma becerileri düşük olan özel gereksinimli çocukların ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmış “ müzikli materyallerin” hem ilkokumaya hem de müziksel belleğe etkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu araştırmada kontrolsüz ön ve sontest model ve yarı deneysel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada deneysel uygulama haftada 2 gün 40’ar dakika olmak üzere toplamda 8 hafta sürmüştür. Araştırmada çalışma grubunu Ankara ili Keçiören ilçesinde bulunan Tarhuncu Ahmet Paşa ortaokulunda öğrenim gören özel eğitim alt sınıfındaki okuma becerisi zayıf 12 ve 13 yaşında 2 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Her iki öğrencinin de tanısı %50 zihinsel yetersizliktir. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak gözlem tekniği kullanılmıştır. Gözlem videolar yoluyla gerçekleştirilmiştir. Bu sebeple tüm derslerin videoları kayıt altına alınmıştır. Araştırmaya başlamadan alınan öntest okuma verileri ve araştırma bitiminde alınan sontest gözlem verileri içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırmanın sonucunda öntest ve sontest verileri karşılaştırıldığında müzikli materyallerle uygulanan eğitimin ilkokumada etkili olduğu ancak “ ses”, “hece” ve “kelime” aşamalarında yeterince etkili olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Eğitim, Özel eğitim, Müzik eğitimi, İlkokuma, Müzikli ilkokuma

ABSTRACT

The aim of the study is to reveal the effect of musical materials prepared for the necessities of disabled children who have low elementary reading skills on both elementary reading and musical memory. In this study, uncontrolled pretest and posttest model semi-experimental research method was used. The study lasted 8 weeks, totaling 40 minutes, 2 days a week. The study group in the study consists of 2 male students aged 12 and 13 with poor reading skills in the special education subclass of Tarhuncu Ahmet Paşa secondary school in the Keçiören district of Ankara. The diagnosis of both students is 50% mental disability. Observation technique was used as data collection method. Observation was carried out through videos. Therefore, videos of all lessons were recorded. The pretest reading data taken at the beginning of the study and the posttest observation data taken at the end of the study were analyzed by using content analysis method. As a result of the study, when the pretest and posttest data were compared, it was found that the education with musical materials was effective in elementary reading, but it was not effective enough when “sound”, “syllable” and “word” stages were examined individually.

Keywords: Education, Special education, Music education, Elementary reading, The elementary reading with music

1. GİRİŞ

Ülkemizde 66 ayını dolduran her çocuğun ilkokula başlaması gerekmektedir. Bu çocukların 1. Sınıfın sonuna kadar temel düzeyde okuma yazma becerisi kazanması beklenmektedir. Hiç kuşkusuzdur ki her birey bireysel algılama ve ilerleme göstermekte, ulaşılabacak olan hedefe varması değişkenlik göstermektedir. İlkokuma, öğrencilik hayatımızda hepimizin tırmanması gereken ilk basamaktır. Geliştirilmiş çeşitli yöntem, eğitim programı ve materyallerle desteklenerek, öğrencinin daha hızlı kavrama ve okuma becerisinin kazanması sağlanmaktadır. Normal gelişim düzeyindeki çocuklar için hazırlanmış bu program, materyal ve öğretim yöntemleri ile beklenen bir zaman çerçevesi içinde okuma becerilerini kazanırken özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuklar maalesef bu durumun dışında kalmaktadır. Türkiye’de birçok özel eğitim kurumu ve ilkokul bünyelerinde özel eğitim alt sınıfları bulunmaktadır. Özel gereksinimli çocukların eğitim program ve materyalleri normal çocuklara göre farklılık göstermektedir. Okuma yazma becerilerinin kazanılması bu çocuklar için daha uzun zaman alabilmekte ve bu sürecin minimum düzeye getirilmesi için çeşitli yöntemler uygulanmaktadır. Bu bilgiler ışığında bu araştırma özel gereksinimli çocukların okuma becerilerinin gelişimini sağlamayı hedeflemiştir. Müzikli materyaller ve özel gereksinimlerine göre geliştirilmiş materyallerle desteklenen bir eğitim programı uygulanarak bir grup öğrencinin okuma becerilerinin kazanılması ve geliştirilmesi için deneysel bir çalışma niteliğindedir. Geçtiğimiz yıllarda normal çocuklar için uygulanmış bu yöntem, özel eğitim kapsamına uyarlanmış ve uygulanmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

Ortaokul düzeyinde öğrenim gören özel gereksinimli çocuklarda müzikli materyallerin ilkokuma ve müziksel gelişime etkisi var mıdır?

1.1.1. Alt Problemler

- 1- Müzikli materyallerin ilkokumada ses (harf) aşamasına ve müziksel gelişime etkisi nasıldır?
- 2- Müzikli materyallerin ilkokumada “hece” aşamasına ve müziksel gelişime etkisi nasıldır?
- 3- Müzikli materyallerin ilkokumada “sözcük” aşamasına ve müziksel gelişime etkisi nasıldır?
- 4- Uygulama öncesi ve sonrası okumada fark var mıdır?
- 5- Uygulama öncesi ve sonrası müziksel gelişimde fark var mıdır?

1.2. Amaç

Bu araştırmada, ilkokuma becerileri düşük olan özel gereksinimli çocukların ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmış “müzikli materyallerin” hem ilkokumaya hem de müziksel belleğe etkisinin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

1.3. Önem

Bu araştırma okuma becerileri zayıf olan özel gereksinimli çocukların okuma becerilerinde gelişim sağlaması yönünde bir önem arz etmektedir. Daha önce normal gelişim gösteren çocuklarda uygulanarak geçerliliği kanıtlanmış yöntemin, özel eğitim kapsamında uygulanması bakımından ilk olması bu araştırmanın önemini destekler niteliktedir. Aynı zamanda özel gereksinimli çocuklara müziksel bellek adı ile nitelendirilen ezgi ve ritim tekrarı becerisi ile ses duyma becerisini kazanabileceğinin bir göstergesi niteliğindedir.

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Tuna (1997) "İlk Okuma ve Yazma Öğretiminde İllüstrasyondan Faydalanma" isimli yüksek lisans tezinde; alfabe kavramı, çocuğun yakından tanıdığı resmi ile ilintili bir biçimde öğrenme ve bu yolla çocuğun okuma-yazmasını öğrendiği her harf ve kelimenin üzerinde, açık kavrama ve anlama sahip olmalarını amaçlamıştır. İlkokuma-yazma deneyiminin hece-harf devresinde yakında tanıyıp ilgi gösterdiği objelerin resimlerle öğretilmesi, öğrenme süresini daha kısa gerçekleştireceği hususunda fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bu doğrultuda her harfin bir hayvan resmi ile ilişkilendirilerek öğretilmiş ve harfler öğrenciye aktarılmıştır. Yapılan deneyler sonucunda ise çocuğun resimle ilgili tanımlama hafızasının yaşla doğru orantılı olarak gelişim gösterdiği, yine yaşa bağlı daha karmaşık illüstrasyonları algılama, anlam çıkarma yeteneklerinin gelişme gösterdiği sonucu elde edilmiştir.

Beyazıt (2007) "İlkokuma Yazma Öğretiminin Kazandırılmasında Çözümleme Yöntemi ve Ses Temelli Cümle Yönteminin Farklı Bakış Açılıyla Değerlendirilmesi" adlı yüksek lisans tezinde; ilköğretim birinci sınıf öğretmenleri, ilköğretim müfettişleri ve birinci sınıf öğrenci velilerinin görüşleri doğrultusunda, ilk okuma yazma becerilerini ses temelli cümle yöntemi ve çözümleme yöntemi ile kazanan öğrencilerin, öğrenme alanları (okuma, dinleme, konuşma, yazma, görsel sunu ve görsel okuma) arasında anlamlı fark olup olmadığını ortaya çıkarmak ve yöntemlere ilişkin görüşlerde kişisel bilgilerin (yaş, cinsiyet, mezun olunan program türü, mesleki kıdem, eğitim düzeyi vb.) ne derecede etkili olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır. Sonuç olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin okuma, okuduğunu anlama ve yazma becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında "çözümleme yöntemi" ni tercih ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenler konuşma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin kazandırılmasında "ses temelli cümle yöntemi" ni tercih etmişlerdir. Dinleme becerisinin kazandırılmasında ise yöntemler arasında bir farklılığın olmadığını belirtmişlerdir.

Şengül (2008) "Özel Eğitim Öğretmenlerinin Zihin Engelli Çocuklara Okuma-Yazma Öğretiminde Kullandıkları Yöntemlerin Belirlenmesi" adlı yüksek lisans tezinde; İstanbul ilinde resmi ve özel

kurumlarda görev yapmakta olan özel eğitim öğretmenlerinin zihin engelli çocuklara okuma yazma öğretiminde kullandıkları yöntemleri belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, özel eğitim öğretmenlerinin okuma yazma öğretiminde tek bir yönteme bağlı kalmamakla birlikte ağırlıklı olarak ses yöntemi ile cümle çözümlene yöntemi kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır. Motor beceriler, işitsel ve görsel algılama ve ayırt etme ve kalem tutma, öğretmenlerin okuma yazma öğretimine geçmeden önce öğrencilerde gelişmiş olmasını bekledikleri beceriler olduğu ortaya çıkmıştır. İlkokuma yazma kitapları, olay kartları, eşleme kartları ve hece kitapları özel eğitim öğretmenleri tarafından en çok kullanılan öğretim materyalleridir. Öğretim sırasında öğretmenlerin eşleme ve kelime oyunları gibi çeşitli oyun etkinliklerine sıklıkla yer verdikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin çoğunun gözlem, bireysel çalışma kâğıtları ve ölçüt bağımlı testleri okuma yazma öğretiminde değerlendirme teknikleri olarak kullandıkları görülmüştür. Araştırmada ayrıca özel eğitim öğretmenleri okuma yazma öğretimi sırasında araç-gereçlerin yetersizliği ile ilgili yoğun sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretim sırasında ailelerin desteğinin yetersiz olması ve çocukların evde yeterince desteklenmemeleri, farklı performans düzeyindeki zihin engelli çocukların aynı özel eğitim sınıflarına yerleştirilmeleri, tek öğretmenin sınıfta yetersiz olması ve öğrencilerde okuma yazma ön becerilerinin yeterince gelişmemiş olması sıklıkla belirtilen diğer sorunlardır.

Arabacı (2009) “Özel Eğitim Sınıflarında Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Eğitilebilir Zihin Engelli Öğrencilere İlk Okuma Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Tekniklere İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde; özel eğitim sınıfına devam eden zihin engelli öğrencilere okuma öğretiminde öğretmenlerin hangi teknikleri kullandıklarını ve en çok tercih ettikleri tekniği belirlemek ve bu alanda yapılacak diğer çalışmalara ışık tutmayı amaçlamıştır. Araştırma sonunda, özel eğitim sınıf öğretmenleri, zihin engelli öğrencilere okuma-yazma öğretiminde farklı teknikler kullanıldığı, özel eğitim sınıflarındaki zihin engelli öğrencilerin farklı zihinsel özelliklere sahip olması ve bu öğrencilere yönelik hazırlanmış okuma-yazma ve diğer ders kitaplarının olmaması öğretmenlerin ortak bir teknik kullanmamalarına sebep olduğu, öğretmenlerin kullandıkları teknikler ve neden tercih ettiklerine ilişkin görüşlerinde farklı yaklaşımları olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Erdem (2010) “Eğitilebilir Zihinsel Engelli Öğrencilere Okuma Yazma Öğretiminde Kullanılan Ses Temelli Cümle ve Cümle Çözümlene Yöntemlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri” adlı yüksek lisans tezinde; eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilere okuma-yazma öğretiminde kullanılan “ses temelli cümle yöntemi” ve “cümle çözümlene yöntemi” hakkında özel eğitim alanında hizmet veren öğretmenlerin görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlamıştır. Araştırma sonunda, öğretmenlere uygulanan ankete göre Türkçedeki tüm öğrenme alanlarında (okuma ve okuduğunu anlama, yazma, dinleme, konuşma, görsel okuma ve görsel sunu) eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilerde ses temelli cümle yöntemi kullanmanın cümle çözümlene yöntemine göre daha etkili olduğu

sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca okuma-yazma öğretiminde birçok sorunla karşılaşıldığı tespit edilmiştir. Okuma-yazma öğretiminde tek düze araç-gereç ve kaynakların kullanılması, öğrencilerde problemlili davranışların olması, öğrencilerde okuma-yazmanın ön becerilerinin gelişmemiş olması, öğrencilerin özür türü ve derecesindeki farklılıklar, okuma-yazma öğretiminde çocukların evde desteklenmemesi, ailelerin okuma-yazma öğretimine yardım edecek bilgi ve becerilerin yetersizliği en çok sorun olarak görülenlerden olduğu belirtilmiştir.

Babayiğit (2012) "İlk Okuma-Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Alternatif Ses Sıralamasının Etkililiğinin İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde; İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzunun (1-5. Sınıflar) İlk Okuma-Yazma Öğretimi başlıklı bölümünde verilen ses sıralamasında değişiklikler yapılarak, alternatif ses sıralamasının etkililiğinin denenmesi amaçlamıştır. Araştırmancın çalışma grubunu 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Niğde ili Çiftlik İlçesi Bozköy Kasabası Bozköy İlköğretim Okulunda öğrenim gören 2 şubeden oluşan birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma sonunda deney grubu ile kontrol grubu öğrencilerinin okumaya geçiş zamanı, sesli okuma hızı, okuma becerisi, okuduğunu anlama açısından değişkenlik gösterdiği fakat dikte becerisi açısından deney grubu lehine farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yıldız (2015) "Etkileşimli Materyal Destekli Öğretimin İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Becerilerine Etkisi" adlı yüksek lisans tezinde; etkileşimli materyal destekli öğretimin ilk okuma yazma becerilerinin gelişimine etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmancın çalışma grubunu 2013- 2014 eğitim öğretim yılında İstanbul Bağcılar'daki Yıldıztepe İlkokulu'nda öğrenim görmekte olan 29'u deney ve 29'u kontrol grubundan oluşan, toplam 58 birinci sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma sonunda kontrol grubunun dakikada ortalama 43,75 kelime, deney grubunun ise 61,03 kelime okuduğu tespit edilmiştir. Buna göre etkileşimli materyal destekli öğretim öğrencilerin okuma hızları üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Araştırmadan elde edilen diğer sonuç ise etkileşimli materyal destekli öğretimin öğrencilerin dikte becerilerinin gelişimi açısından herhangi bir etkiye sahip olmadığıdır.

Emir (2015) "Kaynaştırma ve Genel Eğitim Öğretmenlerinin Ses Bilgisel Farkındalığa İlişkin Öğretim Etkinliklerini Kullanmalarının İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde; birinci ve ikinci sınıf öğretmenlerinin ses bilgisel farkındalığa ilişkin öğretim etkinliklerini sınıfta ne kadar sıklıkla kullandıklarının değerlendirilmesini amaçlanmıştır. Araştırma sonunda öğretmenlerin 104'ünün ses bilgisel farkındalığa ilişkin öğretim etkinliklerini kullanma sıklığının zayıf olduğu, 38'inin yüksek olduğu ifade etmiştir. Sınıflarında işitme engelli kaynaştırma öğrencisi bulunan 16 öğretmenin ses bilgisel farkındalığa ilişkin öğretim etkinliklerini kullanma sıklığının zayıf olduğu belirlenmiş, bu doğrultuda öğretmenlerin ses bilgisel farkındalığa ilişkin öğretim etkinliklerini diğer

öğretmenlerden daha az kullandıkları sonucu elde edilmiş aynı zamanda araştırmaya katılan öğretmenlerin ses bilgisel farkındalığa ilişkin öğretim etkinliklerini kullanma düzeylerinde yaş, cinsiyet, hizmet yılı ve mezun oldukları üniversite açısından anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Babayiğit (2016) “İlkokuma Yazma Öğretiminde Oyunla Öğretim Yöntemi Uygulamaları” adlı doktora tezinde; ilk okuma yazma öğretiminde oyunla öğretim yönteminin etkililiğini belirlemeyi amaçlamıştır. İlkokuma yazma öğretiminde oyunla öğretim yöntemi sürecinde; monopoly, kelime hafıza, kukla pinokyo, kelime tombala, kelime türetme, sihirli bohça, labirent, şeker küpü, çarkifelek, kelimelerle görselleri eşleştirme, köşe kapmaca, Hacivat ile Karagöz, bilmece, bulmaca, fareyi peynire ulaştırma, sesli okuma hızı, yağ satarım bal satarım, hızlı yazalım ve sözcük üretme oyunları oynanmıştır. Araştırmanın sonuçları şu şekildedir: İlk okuma yazma öğretiminde oyunla öğretim yönteminin uygulandığı deney grubu ile oyunla öğretim yönteminin uygulanmadığı kontrol grubundaki öğrencilerin sesli okuma hızları, yazma hızları, okuduğunu anlama becerileri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir fark bulunmamıştır. Fakat oyunla öğretim yöntemine ilişkin olumlu dönütler alınmıştır. Bu yöntem öğrencileri stresten uzaklaşmalarını sağlamakta ve onların motivasyon düzeylerini yükseltmekte, öğrenmede kalıcılığı, öğrencilerin dikkatlerini kolayca toplamalarını sağlamakta, öğrencilerin sosyalleşmelerine yardımcı olmaktadır.

Öztosun (2002) “İlköğretim Okullarında Müziklendirilmiş Fişlerle Yapılan Eğitimin İlk Okuma Öğretimine Etkisi (Ankara Yenimahalle İlçesi Yahya Çavuşlu İlk Öğretim Okulu Örneği)” adlı doktora tezinde; müziğin belirli işlevlerinden ve dil-müzik ilişkisinde yararlanarak ilk okuma öğretiminin cümle, sözcük, hece ve serbest okuma aşamalarının hepsinde müzik destekli bir eğitimle ilkokuma için belirlenmiş hedeflere daha etkili bir biçimde ulaşmanın ne derece mümkün olduğunu belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın sonunda geleneksel öğretime ek olarak Müziklendirilmiş fişlerle birlikte uygulanan ilkokuma öğretiminin geleneksel yöntemle göre daha etkili olduğu tespit edilmiştir. Geleneksel ilkokuma eğitiminde müziğin olumlu yönde anlamlı faydalar sağladığı sonucu elde edilmiştir. Uygulamayı etkileyebileceği düşünülen değişkenlerden ebeveynlerin eğitimi, okul öncesi eğitim alma durumları, aya göre bitirdiği yaş değişkenlerinin ilk okumanın belli başlı aşamalarına erişme ve son aşamadaki genel başarı düzeylerini etkilediği tespit edilmiştir.

Öztosun Çaydere ve Bulut Alır'ın (2017) “İlkokuma Eğitimi ve Müzik” isimli makalesi ilkokuma eğitiminin ses, hece, sözcük, cümle, metin oluşturma aşamalarının her birinde müzik yoluyla eğitimle ilkokuma için belirlenmiş kazanımlara daha etkili ulaşmanın mümkün olup olmadığının belirlenmesi ve bu yöntemin “müziksel kazanımlar” açısından etkili olup olmadığının ortaya konması amaçlamıştır. Araştırmanın yöntemi deney ve kontrol gruplu son test modellenmiş deneysel

araştırma yöntemidir. Araştırma sonucunda “müzik destekli ilkokuma eğitimi”, ilkokuma eğitimi basamaklarından, “ünsüz ses/harf tanıma” ve “hece oluşturma” kazanımları etkili olduğu, “cümleye soluk alarak başlama”, “ünlü ses/harf tanıma”, “kelime oluşturma”, “cümle oluşturma” kazanımlarında ise etkisiz olduğuna ulaşılmıştır. Her ne kadar belirtilen dört kazanım için yeterince etkili olmasa da bu yöntemin ilkokumada destekleyici olarak kullanılabilir olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra deney grubunda yapılan “müzik destekli ilkokuma eğitimi” nin müziksel kazanımlar (ezgi, ritim tekrarı, toplu ve bireysel uyum, birlikte hareket edebilme, diyafram nefesi kullanımı) açısından etkili olduğu görülmüştür.

Butzlaff 2000 yılında yazmış olduğu “Okumayı Öğretebilmek İçin Müzik Kullanılabilir mi? (Can Music Be Used to Teach Reading?)” isimli makalesinde müziğin okuma öğretiminde kullanımına yönelik korelatif ve deneysel çalışmaları gözden geçirmiştir. Buna göre korelatif çalışmalar müzik okuyan öğrencilerin standartlaştırılmış okuma sınavlarında anlamlı olarak daha yüksek puanlar aldıklarını göstermiştir. Ancak deneysel çalışmaların müziğin okumayı iyileştirdiği yönünde güvenilir bir sonuç sunmadığı görülmüştür.

Register vd. 2007 yılında yazmış oldukları “İkinci Sınıf Öğrencilerinin ve Okuma Engelli Öğrencilerin Okuma Becerilerini Geliştirmek İçin Müziğin Kullanımı (The Use of Music to Enhance Reading Skills of Second Grade Students and Students with Reading Disabilities)” isimli makalede müziğin ikinci sınıf öğrencileri ile okuma engelli öğrencilerin okuma becerileri üzerindeki etkinliğini incelemişlerdir. İlk olarak ikinci sınıf düzeyinde okuma kavrama ve kelime bilgisi becerilerine yönelik kısa dönemli yoğun bir müzik müfredatı tasarlanmıştır. Bu müfredat iki devlet okulundaki sınıflarda uygulanmıştır. Okuma becerileri müfredat öncesi ve sonrası için (Gates-MacGinitie Reading Test’in) kelime bilgisi ve okuma kavrama alt testleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Ön test ve son test verileri analiz edildiğinde okumada belli bir engele sahip olan öğrenciler tüm alt testlerde (kelime çözme, kelime bilgisi ve okuma kavrama) anlamlı ölçüde gelişim gösterdikleri tespit edilmiştir. Eşleştirilmiş t testleri ikinci sınıf öğrencileri için hem tedavi hem de kontrol sınıflarının kelime çözme, kelime bilgisi ve test toplamı alt testlerinde ön testten son teste önemli ölçüde gelişim gösterdiğini ortaya koymuştur. Buna karşın iki sınıf için de okuduğunu anlamada anlamlı bir iyileşme tespit edilememiştir.

Register 2001 yazmış olduğu “Erken Müdahale Müzik Müfredatının Önokuma/Yazma Üzerine Etkileri (The Effects of an Early Intervention Music Curriculum on Prereading/Writing)” isimli makalesinde 4-5 yaş aralığındaki 25 çocuk için tasarlanmış bir müfredat ile müziğin ön okuma ve yazma üzerindeki etkilerini incelemiştir. Hem deney hem de kontrol grubu haftada iki kere 30 dakikalık müzik oturumuna dahil edilmiştir. Deney grubu için güz dönemi oturumları özellikle yazma becerilerine odaklanırken bahar oturumları okumaya yöneliktir. Kontrol grubu için müzik

oturumları ise tamamen sınıf öğretmenin belirlediği tematik materyale dayanmaktadır. Tüm katılımcılar okul yılı başlangıcında ön teste ve okul yılı bitiminde de son teste tabi tutulmuşlardır. Sonuçlar müzik oturumlarının her iki grubun da ön yazma ve baskı kavramlarını öğrenme becerilerini anlamlı ölçüde artırdığına işaret ederken deney grubu logo teşhisi son testinde ve kelime tanıma testinde anlamlı derecede daha yüksek sonuçlar elde etmiştir.

Stuft 2015 yılında yazmış olduğu “Ritmik Okuma: Müziği Okur Yazarlık Eğitime Entegre Etme (Reading to the Rhythm: Integrating Music Into Literacy Instruction)” isimli makale çalışmasında bir ortaokul sınıfında müziğin okuduğunu anlamayı ve yazmayı kolaylaştırmayı nasıl destekleyebileceğini göstermiştir.

Gresten ve Dimino 2006 yılında yazmış olduğu “Müdahalenin Yanıtı: Okuma Güçlüğü Çeken Öğrenciler İçin Özel Eğitimi Yeniden Düşünmek (RTI (Response to Intervention): Rethinking special education for students with reading difficulties (yet again))” isimli makalesinde okuma güçlüğü çeken öğrenciler için özel eğitimi müdahaleye tepki (response to intervention-RTI) yaklaşımı özelinde değerlendirmiştir. RTI fonolojik işleme yeteneklerini ve çözme stratejilerini öğrenmede büyük bir iş yüküne neden olabilir. Çoğu kişinin umudu RTI’nin öğrencilerin yanılsızlıkla öğrenme engelli kategorisine alınmasını azaltmasıdır. “No Child Left Behind”ın yoğun veri raporlama gereksinimleri nedeniyle bu değişiklikleri geçmişte olduğundan daha sistematik olarak takip etme şansımız olacaktır. Her ne kadar veriler okuma performansına ilişkin üçüncü sınıftan başlayarak toplansa da erken müdahalenin uzun dönemli etkilerine dair makul tahminler elde edebiliyoruz.

3. YÖNTEM

Bu araştırmanın yöntemi yarı deneysel araştırmadır. Deneysel araştırma; araştırmacı tarafından oluşturulan farklılıkların bağımlı değişkenler üzerindeki etkilerini test eden çalışmalardır. Deneysel araştırmaların temel amacı, değişkenler arasındaki neden sonuç ilişkilerini test etmektir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014,195).

3.1. Araştırma Modeli ve Çalışma Grubu

Araştırmada model olarak kontrolsüz ön ve son test model kullanılmıştır. Deneye başlanmadan deneklere ön test uygulanmış ve deneyin bitiminde de bu testin tekrarı yapılarak aralarındaki fark ortaya konulmuştur. Bu bağlamda deneklerin hem müziksel hem de ilkokuma becerileri ölçülmüştür. Müziksel becerilerinin testi için ezgi tekrarı, ritim tekrarı ve ses duyma soruları yöneltilmiştir. Okuma düzeylerinin tespiti için özel hazırlanmış okuma metni deneklere okutulmuştur.

3.1.1. Araştırmanın uygulama kısmı ve uygulama materyalleri

Araştırma haftada 2 gün 40'ar dakika olmak üzere toplamda 8 haftada tamamlanmıştır. Her bir denekle bire bir çalışılmak üzere ilk 2 hafta ses, sonraki 3 hafta hece aşaması, kalan 3 hafta ise deneklerin kelime ve serbest okuma aşamasında müzikli materyallerle uygulama ve ayrıca müzikli materyallerin kullanılması yoluyla deneklerin müziksel beceri kazanabilme durumlarının gelişimi planlanmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkenleri, öğrencinin ilkokuma becerisi ve müziksel gelişim düzeyleridir. Bağımsız değişkenler ise müzikli materyallerin ilkokumaya ve müziksel gelişime etkisidir.

Ses aşamasında müziksel çalışmalar kapsamında nefes egzersizleri çalışılmıştır. Her çalışma günü için sesler sınıflandırılmış ve uygulanması planlanmıştır. Çalışılacak sesler aşağıdaki gibidir:

1. Gün "a,e,ı,i,o,ö,u,ü" sesleri,
2. Gün "b,s,l,y,h,ç,z" sesleri,
3. Gün "f,v,m,d,p,ş" sesleri
4. Gün "c,g,t,k,j,n" sesleri çalışılmıştır.

Bu etkinliklerin ardından hece aşaması geçilmiştir. Hece aşamasında müziksel becerilerin gelişimi için yapılan uygulamalara devam edilmiştir. Okuma becerilerinin gelişimi için ise karaoke uygulamaları hazırlanmış ve öğrencilere öğretilmiştir. Karaoke de kullanılacak olan şarkılar dersin öğretmeninden alınan okuma metinlerinin bestelenmesi ile hazırlanmıştır. Bestelenip kaydı alınan bu şarkıların sözleri bilgisayar yardımı ile okuyabileceği bir karaoke materyaline dönüştürülmüş, her hafta (2 gün için) 1 şarkı üzerinde çalışılmıştır.

Karaokelerin uygulama aşaması aşağıdaki şekilde planlanmıştır:

Öncelikle deneklerin şarkı metnini anlayabileceği random bir hikâye oluşturulmuş, deneklerin şarkının hikayesini anlaması amaçlanmıştır. Metin içinde geçen özel isimler, hayvan isimleri, dere, tarla gibi bazı kelimeler önceden boyanmış resim ve isimlerin yazıldığı pankartlar şeklinde hazırlanmış görsel materyallerle desteklenerek deneklere sunulmuş, ardından şarkı metni okutulmuştur. Son olarak ise karaoke çalışmasına geçilmiştir. İlk 3 hafta hece aşaması, devamındaki 3 hafta ise kelime aşaması çalışılmıştır (Karaoke aşamasında kullanılan metinler için bkz. Ek 1).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara'nın Keçiören ilçesinde bulunan Tarhuncu Ahmet Paşa ortaokulunda öğrenim gören özel eğitim alt sınıfındaki okuma becerisi zayıf 2 erkek öğrenci oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden 1'i 12 diğeri ise 13 yaşındadır. Her iki öğrencinin de %50

zihinsel yetersizlik tanısı bulunmaktadır. Özel eğitim öğretmenlerinden ilkokumada sorun yaşadıkları bilgisi elde edilerek amaçlı örneklem yoluyla çalışma grubu belirlenmiştir.

3.3. Veri Toplama

Araştırmada veri toplama yöntemi gözlemdir. “Gözlem, araştırmada ihtiyaç duyulan verilerin insan, toplum ya da doğa gibi belli hedeflere odaklanarak çıplak gözle ya da bir araç kullanarak izlenmesi suretiyle toplanması sürecini tanımlar” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2014, 140). Gözlem videolar yoluyla gerçekleştirildiğinden araştırmanın tamamı ve ön-son test uygulamaları video kaydına alınmıştır.

3.4. Veri Çözümleme

Araştırmanın öntest ve sontest okuma verileri içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım ve Şimşek, 2013, 259)

3.5. Araştırmanın Etik İzinleri

Bu araştırma 2020 Öncesinde Yüksek lisans tezi olarak yayınlanmıştır. 2020 Yılı öncesinde Yüksek lisans veya Doktora tezlerinden üretilmiş makale olduğu için etik kurul iznine gerek duyulmamıştır. Fakat 07.05.2019'da Ankara Valiliği İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınan izin sayı numarası 14588481-605.99-5.9027558'dir. Keçiören Kaymakamlığı İlçe Millî eğitim Müdürlüğünden ise 08.05.2019 tarihinde 84725282-604.01.01-E.9079846 sayı numaralı araştırma izinleri alınmıştır.

4. BULGULAR

4.1. Birinci Alt Problem ve Çözümü

“Müzikli materyallerin ilkokumanın ses (harf) aşamasına ve müziksel gelişime etkisi nasıldır?” alt probleminin çözümü ilkokumaya ve müziksel gelişime ilişkin aşağıdaki tablolarla açıklanmaya çalışılmıştır.

Uygulamanın ilk 4 çalışma gününde deneklerle ses aşaması çalışılmıştır. Birinci gün “a,e,i,o,ö,u,ü” ikinci gün “b,s,l,y,h,ç,z” üçüncü gün “f,v,m,d,ş,p” ve dördüncü gün ise “c,g,t,k,n,j” sesleri ile nefes egzersizi yapılmıştır. Nefes egzersizlerine başlamadan önce kan dolaşımını hızlandırmak, refleksleri geliştirmek ve ısınmak amacıyla, “haydi benim yaptığım her şeyi, çıkardığım her sesi benden sonra tekrar et” komutu ile başlayan oyun uygulanmıştır. Isınmanın ardından ise ses alıştırmaları yapılmıştır.

Ortaokul düzeyinde öğrenim gören özel gereksinimli çocuklarda müzikli materyallerin ilkokuma ve müziksel gelişime etkisi

Tablo 1.

Müzikli Materyallerin İlkokumanın Ses (Harf) Aşamasındaki Etkisi

Sesler (Harfler)	1.Ders	2.Ders	3.Ders	4.Ders
	A,E,I,İ,O,Ö,U,Ü	B,S,L,Y,H,Ç,Z	F,V,M,D,Ş,P	C,G,T,K,N,J
<i>Birinci Denek</i>	H.U.*	H.U.	H.U.	H.U.
<i>İkinci Denek</i>	H.U.	H.U.	H.U.	H.U.

*Hedefe Ulaşıldı: H.U.

Her iki denek de iki haftalık uygulama sürecinde yapılan çalışmalara kısmen uyum sağlamıştır. Deneklerin dikkatinin kısa süreli olduğu araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Dört derslik uygulama süreci denekler için bir oryantasyon (uyum) süreci olarak nitelendirilebilir. Bu sürede denekler ve araştırmacının uygulayıcısı birbirlerini tanımış, verimli bir çalışma sürecinin temeli atılmıştır.

Tablo 1’de görüldüğü gibi her iki denek de öğretilen sesleri doğru okumuş ve hedeflenen davranışa ulaşmıştır. Bu durumda nefes egzersizlerinin sesleri doğru okumaya fayda sağladığı söylenilebilse de denekler ses aşamasını deneysel süreç öncesinde tamamladıkları için müzikli materyallerin ilkokumanın ses aşamasına etkisinin olmadığı görülmektedir.

Tablo 2.

Müzikli Materyallerin Müziksel Gelişime Etkisi

Çalışma Günleri	1 Ses Duyma		2 Ses Duyma		Ezgi Tekrarı		Ritim Tekrarı									
	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek								
	D	Y	D	Y	D	Y	D	Y								
1.Gün	4	2	0	6	2	4	0	6	0	8	0	8	8	0	5	3
2.Gün	2	6	1	7	0	6	2	4	2	6	0	8	10	0	5	3
3. Gün	5	3	3	5	3	3	1	5	3	5	0	8	6	2	8	0
4. Gün	7	3	4	6	5	1	1	5	4	4	0	8	6	0	6	0
Toplam	18	14	8	24	10	14	4	20	9	23	0	32	30	2	26	6

*D: Doğru – Y: Yanlış

Tablo 2’ye bakıldığında, toplam dört günde sorulan 32 adet bir ses sorusuna *birinci denek*in 18 *ikinci denek*in ise 8 doğru yanıt verdiği; 24 adet iki ses sorusuna *birinci denek*in 10 *ikinci denek*in ise 4 doğru yanıt verdiği; her hafta sorulan sekiz ölçülük ezgilerden oluşan toplam 32 ölçülük ezgi

tekrarı sorusuna *birinci deneğin* ezginin 9 ölçüsüne doğru yanıt verdiği *ikinci deneğin* ise hiçbir ölçüsüne doğru yanıt veremediği; her hafta sorulan sekiz ölçülük ritimlerden oluşan toplam 32 ölçülük ritim tekrarı sorusuna *birinci deneğin* ritim tekrarının 30 ölçüsüne *ikinci deneğin* ise 26 ölçüsüne doğru yanıt verdiği görülmektedir.

Tablo 2'ye bakıldığında deneklerin bir ses ve iki ses duymada doğru sayılarının, her çalışmada artış gösterdiği görülmektedir. Birinci deneğin ikinci deneğe göre daha fazla doğru yanıt bulunmaktadır. Ezgi tekrarında denekler ilk çalışma gününde doğru yanıt verememişlerdir. Fakat birinci denek her çalışma gününde doğru sayısını artırmıştır. Ritim tekrarı sorularına bakıldığında ise her iki deneğin de başarı düzeyi yüksektir. Bu bağlamda müzikli materyallerin müziksel gelişime katkı sağladığı söylenebilir.

İkinci Alt Problem ve Çözümü:

Müzikli materyallerin ilkokumada “hece” aşamasına ve müziksel gelişime etkisi nasıldır? alt probleminin çözümü ilkokumaya ve müziksel gelişime ilişkin aşağıdaki tablolarla açıklanmaya çalışılmıştır.

Üçüncü Hafta Birinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci gününde deneklerle ilkokumanın hece aşamasına geçilmiştir. Okuma metinleri önceden bestelenerek ve kayıt programından kayıtları alınarak dinleyebilecekleri bir formata getirilmiş, karaoke videoları halindeki materyallere çevrilmiştir. Bu karaoke videolarındaki şarkı sözleri heceler halinde deneklere sunulmuştur. Karaoke çalışmalarına başlamadan önce deneklere şarkılarla ilgili random hikayeler ve şarkı sözlerinde geçen özel isimler (dere, kuş vb.) görsel materyallerle anlatılmış, ardından şarkılar öğretilmiştir. Her şarkı için 1 haftada 2 ders günü ayrılmıştır.

Öncelikle “limon” isimli şarkının hikâye ve görsel materyalleri *birinci deneğe* sunulmuştur. *Birinci denek* şarkıda geçen isimleri doğru okumuş ve görselleri doğru algılamıştır. Şarkı sözleri metin olarak okutulduktan sonra karaoke kısmına geçilmiştir. Öncelikle şarkı iki kere dinletilmiş ve araştırmacı tarafından sözsüz olarak söylenmiştir. Denek şarkının metnini müziğe uygun olmadan okuyabilmiş, çalışmanın sonunda tek başına okuyabilecek pozisyona gelmiştir.

İkinci denek ile yapılan uygulamada *birinci denek* ile çalışılan şekilde tamamlanmıştır. *İkinci denek* büyük harfleri okumada sorun yaşamıştır. Çalışma sonunda *ikinci denek* metni küçük hatalarla okuyabilmiştir.

Üçüncü Hafta İkinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Birinci denekle “Limon” isimli şarkının tekrarı yapılmıştır. Şarkının görsel materyalleri ve metninden yararlanılmamış, doğrudan karaoke kısmına geçilmiştir. Çalışmanın sonunda denek şarkıyı ezbere söylemek istediğini belirtmiş ve metni tamamen ezbere okumuştur.

İkinci denek karaoke aşamasında şarkıyı ezberlemeye çalışsa da tam olarak başaramamıştır. Bunun üzerine aynı şarkı sık sık tekrar ettirilmiş, bir önceki çalışma gününde olduğu gibi materyaller, şarkı metninin okunması gibi uygulamalar tekrar edilmiştir. Deneğin okuma yaparken bazı heceleri istemsizce tekrarlaması (örneğin: “tekrar rar rar gibi) karakenin akışını yakalamada sorun yaşamasına sebep olmuştur. Çalışma sonunda denek şarkıyı okuyabilmiştir.

Dördüncü Hafta Birinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

“Kartallar” isimli şarkı için random yoluyla bir hikâye ve görsel materyaller oluşturulmuş ve *birinci denekle* çalışılmıştır. Ardından şarkının metni okutulmuştur. Hece sayısı diğer metinlere (şarkı sözü) göre daha fazla olduğu için denek biraz zorlamıştır. Metin okumasından sonra karaoke uygulamasına geçilmiştir. Çalışmanın sonunda *birinci denek* metni okuyabilmiştir.

Aynı uygulamanın yapıldığı *ikinci denek* ile karaoke aşamasına gelindiğinde deneğin iyice yorulduğu, biraz sıkıldığı ve çalışmanın veriminin düştüğü gözlemlenmiştir. Tespit edilen *ikinci deneğin* büyük harf okuma sorununa çözüm getirmek için “kartallar” isimli şarkı metni tamamen büyük harflerle yazılmış ve deneğe okutulmuştur. *İkinci denek*, metni tamamlanmış ancak büyük harfleri okuma sorunundan dolayı yorulmuş ve sıkılmıştır. Bu yüzden karaoke aşamasının üzerinde çok durulmamıştır. Denek çalışma sonunda metni okuyamamıştır.

Dördüncü Hafta İkinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Birinci denek ile “kartallar” isimli şarkı tekrar edilmiştir. Denek söyleme aşamasında bazı yerleri aklında kaldığı kadarıyla söylemeye çalışmış fakat bazı hataları olmuştur. Bunun üzerine şarkı tekrarlanmıştır. Deneğin çalışma esnasında zaman zaman dikkati dağılmış ve bazı hatalar yapmış olmasına rağmen şarkıyı doğru şekilde tamamlamayı başarmıştır.

İkinci denek ile karaoke aşamasına gelindiğinde denek çok sıkılmış ve çalışma verimsiz bir şekilde tamamlanmıştır. Uygulayıcı deneğin motivasyonunu yüksek tutmaya çalışmıştır. Uygulayıcının çabaları sonucunda denek şarkıyı hata yaparak da olsa okuyacak konuma gelmiştir.

Beşinci Hafta Birinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

“Ördek” isimli şarkının random yoluyla oluşturulan hikayesi ve görsel materyaller *birinci deneye* sunulmuş akabinde şarkı metni okutulmuş ve karaoke uygulamasına geçilmiştir. Denek çalışmanın sonunda şarkıyı öğrenmiş ve metni okuyabilecek konuma gelmiştir.

İkinci denekle aynı şarkı için aynı yol uygulanmıştır. Deneğin büyük harf sorununu çözmek için deneye şarkının metni verilmiş ve her gün tekrarlama istenmiştir. Metin uygulayıcının yardımı ile sonuna kadar okutulduktan sonra karaoke kısmına geçilmiştir. Fakat karaoke aşamasına gelene kadar denek çok yorulduğu için isteksiz davranışlar sergileyerek şarkı sözlerinin aklında kalan kısmını ezberden söylemeye çalışmıştır. Bunun üzerine uygulayıcı deneği daha fazla zorlamamış ve çalışmayı tamamlamıştır. Çalışma sonunda denek şarkıyı tam olarak söyleyememiştir. Ayrıca deneğin bu kadar yorulmasının temel sebebi okuma metninin tamamen büyük harflerden oluşması, deneğin ise büyük harfleri okumada güçlük çekmesidir.

Beşinci Hafta İkinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Birinci denek ile “ördek” şarkısı tekrarlanmıştır. Denek şarkı içinde aynı harfle başlayan bazı kelimeleri karıştırmıştır. Bu durumun sebebi deneğin şarkıyı ezberlemeye çalışmasını kaynaklandığı düşünülmektedir. Fakat uygulayıcı deneğin dikkatini ekranda yazan sözlere yönelttiğinde denek ezberden uzaklaşarak çalışmanın bitiminde metni doğru okuyabilmiştir.

İkinci denekle “ördek” şarkısı bir önceki çalışmada olduğu gibi tekrar çalışılmıştır. Denek şarkının sözlerini ezberlemeye çalıştığı için şarkıyı öğrenmesi biraz zaman almıştır. Çalışma sonunda denek şarkıyı az hata ile okumayı başarabilmiştir.

Araştırmanın hece aşamasının tamamlanması ile deneklerin gelişme kaydettiği söylenilebilir. Deneklerin çalışma esnasında odak süreleri değişkenlik göstermiştir. Karaoke aşamalarında şarkıların sık sık tekrar edilmesi ile deneklerin şarkıları öğrenmesi arasında ilişki olduğu söylenilebilir. Karaoke aşamasının başında anlatılan random hikayeler ve görsel materyaller, deneğin öğreneceği şarkıda karşılaşacağı şeylere olumlu yönde bir zemin hazırladığı düşünülmektedir. Deneğin karaoke şarkılarını uygulayıcı ile söylenmesi, şarkıya daha özgüvenli eşlik etmesini sağlamıştır. Deneklerin ikisi de hece aşamasında çalışılan şarkıları doğru okumuşlardır. Denekler ilkokumanın hece aşamasını tamamlayabilmiştir.

Müzikli materyallerle yapılan 3 haftalık çalışmanın, her iki deneğin ilkokuma becerilerine katkı sağladığını söylemek mümkün değildir. Ancak çalışmada kullanılan okuma metinlerinin bol tekrarlarla çalışılması deneklerin ilkokuma becerilerinin gelişmesine yardımcı olduğu söylenebileceği gibi deneklerin metinleri ezberlemiş olduğu da söylenebilir.

Tablo 3.

Müzikli Materyallerin Müziksel Gelişime Etkisi Kapsamında Son Altı Günlük Derslerin Durumu

Çalışma Günleri	1 Ses Duyma		2 Ses Duyma		Ezgi Tekrarı		Ritim Tekrarı									
	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek								
	D	Y	D	Y	D	Y	D	Y								
5.Gün	6	2	5	3	4	2	2	4	3	5	1	7	6	0	2	4
6.Gün	5	3	6	2	5	1	4	2	4	4	2	6	5	1	4	2
7.Gün	7	1	6	2	4	2	4	2	2	8	2	8	5	1	5	1
8. Gün	7	1	4	4	5	1	3	3	5	3	0	8	5	1	5	1
9.Gün	8	0	5	3	0	7	5	3	8	0	4	4	6	0	2	4
10.Gün	8	0	8	0	6	0	5	1	4	0	3	1	4	0	3	1
Toplam	41	7	34	14	24	13	23	14	26	20	12	34	31	3	21	13

*D: Doğru – Y: Yanlış

Tablo 4'e bakıldığında, toplam 6 günde sorulan 48 adet bir ses sorusuna *birinci deneyeğin* 41 *ikinci deneyeğin* ise 34 doğru yanıt verdiği; 37 adet iki ses sorusuna *birinci deneyeğin* 24 *ikinci deneyeğin* ise 23 doğru yanıt verdiği; toplamda 46 ölçülük ezgi tekrarı sorusuna *birinci deneyeğin* 26 ölçüsüne *ikinci deneyeğin* ise 12 ölçüsüne doğru yanıt verdiği; toplamda 34 ölçülük ritim tekrarı sorusuna *birinci deneyeğin* 31 ölçüsüne *ikinci deneyeğin* 21 ölçüsüne doğru yanıt verdiği görülmektedir.

Bu doğrultuda deneklerin 1 ses duyma yanıtlarının arasında çok belirgin bir farklılık olmadığı görülmektedir. Her iki deneyeğinde stabil olmasa da doğru sayılarında artışın olduğunu söylemek mümkündür. İki ses sorularına bakıldığında ise deneklerin arasındaki doğru sayılarında küçük bir fark olduğu görülmektedir. Ezgi ve ritim tekrarı sonuçları ele alındığında *birinci deneyeğin ikinci deneyeğe* göre doğru sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Ezgi ve ritim tekrarı çalışmalarının hece aşaması, ses aşamasına göre daha verimli sonuçlanmıştır. Özellikle *ikinci denek* ezgi tekrarı açısından oldukça güzel bir ilerleme kaydetmiştir.

Her iki denek için de ses duyma çalışmalarının ilkokuma becerilerine net bir katkısının olduğunu söylemek mümkün olmasa da müziksel becerilerinde olumlu etkisinin olduğu söylenebilir. Deneklerin yapılan bu çalışmalara alışmaya ve öğrenmeye başlamış olmaları doğru yanıtlarındaki artışı da beraberinde getirmiştir.

5.2. Üçüncü Alt Problem ve Çözümü:

Müzikli materyallerin ilkokumada “sözcük” aşamasına ve müziksel gelişime etkisi nasıldır? alt probleminin çözümü ilkokumaya ve müziksel gelişime ilişkin aşağıdaki tablolara açıklanmaya çalışılmıştır.

Altıncı Hafta Birinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Altıncı hafta itibariyle ilkokumaya ilişkin karaoke çalışmaları kelime aşamasına uygun olarak hazırlanmıştır.

Birinci denek ile “güneş” isimli şarkı çalışılmıştır. Şarkının random oluşturulan hikayesi deneğe anlatılmış, görsel materyaller de kullanılarak şarkı metni okutulmuş ve şarkının karaokesi yapılmıştır. Çalışma sonunda denek şarkıyı doğru okumuş ve çalışma tamamlanmıştır.

İkinci denekle de aynı yol izlenerek çalışılmıştır. *Birinci denekten* farklı olarak *ikinci deneğe* şarkı metni büyük harflerle, karaoke uygulamasındaki metin ise küçük harflerle yazılmıştır. Deneğin büyük harf sorunu sebebi ile çalışma ağırlıklı olarak okuma odaklı yapılmıştır. Denek “G” sesi ile “Ç” sesini karıştırmaktadır. Denek “G” sesinin yanına gelen seslerin nasıl okunacağını bilmediğini söyleyince metindeki “G” ile başlayan tüm kelimeler deneğe gösterilmiştir. Çalışmanın sonunda denek şarkıyı tam olarak okuyamamıştır.

Altınca Hafta İkinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Bu çalışmada kelime aşamasına ek olarak ilkokuma becerileri müzikal beceriler ile örtüştürülmüştür. Ses duyma aşamasının tek ses kısmında metin içinde geçen sesli harfler, iki ses aşamasında 2 heceli, üç ses aşamasında ise 3 heceli kelimeler sorulmuştur. Deneğin sorulan sesleri, “na” hecesi yerine metin içindeki kelimelerle seslendirmesi sağlanmıştır. Ezgi tekrarındaki motifler ritmik kalıba uygun söz öbekleri ile, ritim tekrarı ise şarkı sözlerinden alınarak oluşturulmuştur. Her şarkı tamamlandıktan sonra şarkı sözlerinin karıştırılması ile oluşturulmuş, okumaya ilişkin bir ders sonu değerlendirmesi yapılmıştır.

Deneklerle sırasıyla ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı, karaoke çalışması yapılarak ardın ders sonu değerlendirmesi tamamlanmıştır.

Birinci denek karaoke metninde geçen şarkı sözleriyle sorulan okuma sorularını başarılı bir şekilde yanıtlamış, “güneş” şarkısının karaokesini çok kısa bir süre içinde tamamlamıştır. Denek şarkının tamamını doğru söyleyebilmiştir. Ders sonu değerlendirmesinde metnin tamamını hızlı ve hatasız olarak tamamlamıştır.

İkinci denek ile ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı aşamalarındaki okuma çalışması başarılı bir şekilde tamamlanmış, karaoke aşaması ise planlandığı gibi sonlandırılmamıştır. Deneğin dikkati çok dağılmakta, karaoke okumasını takip edememekte, sözleri aklında kaldığı gibi söylemektedir. Bu yüzden karaoke şarkısı tam olarak öğretilmeden çalışma sonlandırılmıştır.

Yedinci Hafta Birinci Ders İlkokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Deneklerle sırasıyla ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı çalışılmış ardından da “hediye” isimli şarkıya başlanmıştır.

Birinci denek ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı sorularındaki kelimeleri başarılı bir şekilde tamamlamıştır. Yeni çalışılacak şarkı deneğe birkaç kere dinletilmiş ve uygulayıcı ile tekrar edildikten sonra deneğe tek başına söylenmiştir. Denek şarkıyı çok kısa bir sürede öğrenmiş, şarkının tamamını doğru okumuştur.

İkinci denek ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı sorularındaki kelimeleri başarılı bir şekilde tamamlamıştır. Büyük harflerle yazılmış şarkı metni okutulmuştur. Ardından karaoke şarkısı dinletilmiş, uygulayıcı ile tekrarlanmıştır. Çalışma sonunda denek şarkıyı söyleyebilir hale gelmiştir.

Yedinci Hafta İkinci Ders İllokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Deneklerle sırasıyla ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı çalışılmış, “hediye” isimli şarkının tekrarı yapılmış ve son olarak ders sonu değerlendirmesi yapılmıştır.

Birinci denek ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı çalışmasındaki kelimelerini doğru bir şekilde okumuştur. Ardından karaoke aşamasına geçilerek “hediye” isimli şarkının tekrarı yapılmıştır. Denek şarkıyı doğru okumayı başarmıştır.

İkinci denek ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı çalışmasındaki kelimeleri doğru bir şekilde okumuştur. Ardından denekle “hediye” isimli şarkının tekrarı yapılmıştır. Şarkı defalarca tekrarlandığı halde denek şarkıyı tam olarak öğrenememiş, uygulayıcının verdiği ipuçları ile şarkının sonunu getirilmiştir.

Sekizinci Hafta Birinci Ders İllokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Deneklerle sırasıyla ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı çalışılmış ardından da “cici kuş” isimli şarkıya başlanmıştır.

Birinci denek ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı bölümlerindeki kelimeleri başarılı bir şekilde okumuş ardından şarkısı çalışılmıştır. Şarkı önce deneğe dinletilmiş ve uygulayıcı ile tekrarlanmıştır. Çalışmanın sonunda denek şarkıyı öğrenmiş ve tek başına okuyabilecek konuma gelmiştir.

İkinci denek ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı bölümlerindeki kelimeleri okumuş ve ardından karaoke şarkısı çalışılmıştır. Şarkısı deneğe dinletilmiş ve uygulayıcı ile tekrarlanmıştır. Çalışma sonunda denek şarkıyı öğrenmiştir.

Sekizinci Hafta İkinci Ders İllokuma Becerilerine İlişkin Bulgular

Deneklerle sırasıyla ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı çalışılmış, “cici kuş” isimli şarkının tekrarı yapılmış ve ders sonu değerlendirmesi yapılmıştır.

Birinci denek ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı bölümlerindeki kelimeleri başarılı bir şekilde okumuş ardından karaoke şarkısı tekrar edilmiştir. Denek şarkıyı tamamen doğru söyleyerek çalışmayı tamamlamıştır.

İkinci denek ses duyma, ezgi ve ritim tekrarı bölümlerindeki kelimeleri başarılı bir şekilde okumuş ardından karaoke şarkısı tekrar edilmiş fakat planlandığı gibi sonlandırılmamıştır. Denek ekranda geçen şarkı sözlerini okumaktansa aklında kalan sözleri söylemeye çalışmaktadır. Çalışmanın sonunda denek şarkıyı uygulayıcının verdiği ipuçları ile söyleyebilmiştir.

Her iki denek de hece aşamasını oldukça başarılı bir şekilde tamamlamış kelime aşamasında ise *birinci denek* akıcı bir okuma seviyesine gelmiştir. *İkinci denek* ise tam olarak kelime aşamasına adapte olamamış, büyük harfleri okumada sorun yaşamış, bazı harfleri karıştırmıştır.

Tablo 4.

Deneklerin Ders Sonu Değerlendirmeleri

Ders Günü	12. Ders		14. Ders		16. Ders	
	Birinci Denek	İkinci Denek	Birinci Denek	İkinci Denek	Birinci Denek	İkinci Denek
Toplam kelime ve hece sayısı	23 kelime 45 hece	23 kelime 45 hece	19 kelime 48 hece	19 kelime 48 hece	25 kelime 48 hece	25 kelime 48 hece
Doğru kelime ve hece sayısı	23 kelime 45 hece	16 kelime 35 hece	19 kelime 48 hece	18 kelime 47 hece	23 kelime 44 hece	22 kelime 45 hece
Okuma Süresi	2 dakika 45 saniye	4 dakika 35 saniye	50 saniye	2 dakika 32 saniye	1 dakika 20 saniye	3 dakika 26 saniye

Tablo 4'e bakıldığında deneklerin ders sonu değerlendirmelerine ilişkin bulgular görülmektedir. Tablo incelendiğinde her iki deneğin de okumalarındaki doğru sayılarında ve okuma sürelerinde bir artış olduğu görülmektedir. Müzikli materyallerin deneklerin okumalarına doğrudan bir etkisinin olduğunu söylemek mümkün değildir. Metinlerin çok tekrar edilmesi deneklerin metin içindeki kelimeleri bütün olarak görmelerini sağlamış, özellikle *birinci deneğin* okumasına hız kazandırmıştır.

Tablo 5.

Müzikli Materyallerin Müziksel Gelişime Etkisi Kapsamında Son Altı Günlük Derslerin Durumu

Ders Günü	1 Ses Duyma		2 Ses Duyma		Ezgi Tekrarı		Ritim Tekrarı									
	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek	1.Denek	2.Denek								
	D	Y	D	Y	D	Y	D	Y								
11.Gün	8	0	8	0	6	0	3	3	6	0	4	2	3	1	3	1
12.Gün	7	0	6	1	4	0	2	2	3	1	4	0	5	0	4	1
13.Gün	7	0	6	1	3	0	3	0	4	0	4	0	5	1	3	3
14.Gün	7	0	7	0	1	2	1	2	4	0	2	2	6	0	3	3
15.Gün	7	0	5	2	3	0	2	1	2	2	1	3	6	0	3	3
16.Gün	7	0	6	1	3	0	2	1	0	4	3	1	6	0	2	4
Toplam	43	0	38	5	20	2	13	9	19	7	18	8	31	2	18	15

*D: Doğru – Y: Yanlış

Tablo 5'e bakıldığında, toplam altı günde sorulan 43 adet bir ses sorusunun *birinci denek* tamamına *ikinci denek* ise 38'ine doğru yanıt verdiği; 22 adet iki ses sorusuna *birinci denek* 20 *ikinci denek* ise 13 doğru yanıt verdiği; toplam 26 ölçülük ezgi tekrarı sorusuna *birinci denek* ezginin 19 ölçüsüne *ikinci denek* ise 18 ölçüsüne doğru yanıt verdiği; toplam 33 ölçülük ritim tekrarı sorusuna *birinci denek* ritim tekrarının 31 ölçüsüne *ikinci denek* ise 18 ölçüsüne doğru yanıt verdiği görülmektedir.

Müzikli materyallerle yapılan 3 haftalık çalışmanın deneklerin müziksel becerilerine katkı sağladığını söylemek mümkündür. Her iki denek de özellikle ses duyma ve ritim tekrarındaki doğru sayılarını artırmışlardır.

5.2 Dördüncü Alt Problem ve Çözümü:

“Uygulama öncesi ve sonrası okumada fark var mıdır?” alt probleminin çözümü aşağıdaki tablolarla açıklanmaya çalışılmıştır.

Tablo 6.

Birinci Denek Okuma Ön-Sontest Sonuçları

Birinci Denek	Öntest	Sontest
Doğru kelime okuma sayısı	16	67
Yanlış kelime sayısı	60	9
Toplam kelime sayısı	76	76

Tablo 6'ya bakıldığında *birinci denek* toplamda 76 kelimedenden oluşan metnin öntestte 16 kelimesini sontestte ise 67 kelimesini doğru okumuştur

Tablo 7.

İkinci Denek Okuma Ön-Sontest Sonuçları

İkinci Denek	Öntest	Sontest
Doğru kelime okuma sayısı	39	65
Yanlış kelime sayısı	37	11
<i>Toplam kelime sayısı</i>	<i>76</i>	<i>76</i>

Tablo 7'ye bakıldığında *ikinci denek* toplamda 76 kelimedenden oluşan metnin öntestte 39 kelimesini sontestte ise 65 kelimesini doğru okumuştur.

Tablo 6 ve 7'ye görüldüğü gibi ilkokumaya ilişkin öntest ve sontest arasındaki doğru kelime okuma sayısında artış olduğu görülmektedir. *Birinci denek* sontestte doğru kelime sayısını 51 kelime *ikinci denek* ise 26 kelime artırmıştır. Her iki deneğin doğru sayısı aynı oranda olmasa da artmıştır. Araştırma boyunca yapılan çalışmaların her iki deneğin de okumasına katkı sağladığı söylenilebilir.

5.2. Beşinci Alt Problem ve Çözümü

“Uygulama öncesi ve sonrası müziksel gelişimde fark var mıdır?” alt probleminin çözümü aşağıdaki tablolarla açıklanmaya çalışılmıştır

Tablo 8.

Birinci Denek Ön-Sontest Müziksel Değerlendirmeye İlişkin Durum

Birinci denek	Ezgi Tekrarı			Ritim Tekrarı			1 Ses Duyma			2 Ses Duyma		
	D	Y	Soru Sayısı	D	Y	Soru Sayısı	D	Y	Soru Sayısı	D	Y	Soru Sayısı
Öntest	-	10	10	6	4	10	-	6	6	-	6	6
Sontest	6	4	10	10	-	10	9	7	16	4	2	6

*D: Doğru – Y: Yanlış

Tablo 8'e *birinci deneğin* müziksel öntest ve sontest sonuçları görülmektedir. Deneğin öntestte sadece ritim tekrarına doğru yanıt verebildiği sontestte ise daha fazla doğru cevabının olduğu görülmektedir.

Tablo 9.

İkinci Denek Ön-Sontest Müziksel Değerlendirmeye İlişkin Durum

Birinci denek	Ezgi Tekrarı			Ritim Tekrarı			1 Ses Duyma			2 Ses Duyma		
	D	Y	Soru Sayısı	D	Y	Soru Sayısı	D	Y	Soru Sayısı	D	Y	Soru Sayısı
Öntest	-	10	10	-	10	10	-	6	6	-	6	6
Sontest	2	8	10	2	8	10	13	3	16	1	5	6

*D: Doğru Y: Yanlış

Tablo 9'a *ikinci denek*in müziksel öntest ve sontest sonuçları görülmektedir. Denek'in öntestte tüm sorulara yanlış yanıt verdiği sontestte ise doğru yanıtlarının mevcut olduğu görülmektedir.

Tablo 8 ve 9'da *birinci ve ikinci denek*in müziksel beceri alanındaki öntest ve sontest sonuçlarına bakıldığında olumlu yönde bir fark olduğunu söylemek mümkündür. *Birinci denek*in başarı durumu *ikinci denek*e göre daha yüksektir. Deneklerin algı düzeylerindeki farklılıklar, deneklerin öntest ve sontest sırasındaki dikkat düzeyleri, özel durumları denekler arasındaki başarı farklılığının sebebi olarak, söylenilebilir.

6. SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmada her bir denekle bireysel çalışılmak sureti ile ilk iki hafta ses, sonraki üç hafta hece, kalan üç hafta ise deneklerin kelime ve serbest okuma aşamalarında müzikli materyallerle uygulama ve ayrıca müzikli materyallerin kullanılması yoluyla deneklerin müziksel beceri kazanabilme durumlarının ölçülmesi planlanmıştır. Bu doğrultuda sekiz haftada on altı ders olarak planlanan müzikli materyallerle uygulama sonuçlarına göre deneklerin okumalarında ve müziksel gelişimlerinde olumlu yönde bir ilerleme olduğu görülmüştür. Ortaya çıkan bu sonuçla, müzikli materyallerin ilkokumada destekleyici olarak kullanılabilirliği açısından, Öztosun Çaydere ve Bulut'un (2017) ve Öztosun'un (2002) özel gereksinimi olmayan çocuklarla yürüttükleri araştırmaları ile paralellik göstermektedir.

Ayrıca Öztosun Çaydere ve Bulut'un çalışmasında ve yapılan bu çalışmada ilkokumada müzikli yöntemin kullanılması ile müziksel gelişimin de sağlandığı anlaşılmıştır. Bu doğrultuda özel gereksinimli çocukların ilkokuma eğitiminde, müzikli materyaller kapsamında özellikle karaoke çalışmalarının çocukların özellikleri kapsamında planlanarak kullanılması önerilmektedir. Ayrıca Stufft (2015) "Ritmik Okuma: Müziği Okur Yazarlık Eğitime Entegre Etme isimli makalesinde bir ortaokul sınıfında müziğin okuduğunu anlamayı ve yazmayı kolaylaştırmayı nasıl destekleyebileceğini ortaya koymuştur. Okuduğunu anlama boyutunda Stufft'un çalışması gibi planlanarak yapılan bu araştırma tekrarlanabilir.

Ancak ilkokuma aşamaları açısından sonuçlar ele alındığında müzikli materyaller;

• İlkokumanın hece aşamasında katkı sağlayamamıştır. Karoeke çalışmalarının okuma metinlerinin çok tekrar edilmesini kolaylaştırması açısından İlkokumada kullanılabileceği söylenilebilir. Bu bağlamda müzikle birlikte yapılan tekrarlarla öğrencinin çalışmalara daha kolay uyum sağladığını söylemek mümkündür. Babayiğit'in (2016) "İlkokuma Yazma Öğretiminde Oyunla Öğretim Yöntemi Uygulamalar" adlı doktora tezinde; kullanılan oyunlar arasında müzikli oyunların mevcut olması ve kullanılan oyunların öğrencileri stresten uzaklaşmalarını sağlaması ve onların motivasyonlarını yükselttiği sonucu yapılan bu araştırma ile paralellik göstermektedir. Ayrıca bu süreçte yapılan müziksel gelişmeye ilişkin çalışmalar, her iki deneğin de müziksel becerilerini geliştirmiş, deneklere zamanla ezgi ve ritim tekrarı ile ses (frekans) duyma çalışmalarını öğretmiştir. Bu bağlamda çalışılan metinlerin ve karaoke şarkılarının sözlerinin farklı olduğu bir karoeke çalışma programı tasarlanarak yeni bir araştırma yapılabilir.

• İlkokumanın sözcük (kelime) aşamasında müzikli materyallerin deneklerin ilkokumalarında etkisinin düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda yapılan tüm etkinliklerde okuma metinlerinde yer alan kelime ve söz öbeklerinin yerleştirilmesi, karoeke uygulamalarının sürekli tekrar edilmesi deneklerin ilkokumalarında ilerleme kaydetmelerini sağlamıştır. Aynı metnin tekrar edilmesi deneklerin o kelimeleri bütün olarak görmelerini kolaylaştırmıştır. Karoeke uygulamalarında şarkıların metni belli bir tempoda ilerlediği için denekler yazıları takip etmede her zaman başarılı olamamışlardır. Bu çalışmalar sonucu deneklerin okuma hızlarında da farklılık olduğu anlaşılmıştır. Yıldız (2015) "Etkileşimli Materyal Destekli Öğretimin İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma Yazma Becerilerine Etkisi" adlı yüksek lisans tezinde etkileşimli materyal destekli öğretim öğrencilerin okuma hızları üzerinde olumlu bir etkiye sahip olma sonucu yapılan bu araştırma ile olumlu ve olumsuz yönleri açısından ilişkilendirilebilir. Deneklerin müziksel becerilerine bakıldığında ise her iki deneğinde ilerleme kaydettiği sonucuna ulaşılmıştır. Denekler özellikle ses (frekans) duyma ve ritim tekrarı konusunda ilerleme kaydetmişlerdir. Bu bağlamda deneklerin sayısını artırılarak yapılacak yeni araştırmalar bu araştırma kapsamında önerilmektedir. Ayrıca özel gereksinimli çocuklarla araştırma öncesinde müzik eğitimi almış olmanın çocukların ilkokumalarındaki etkisi konusunda yeni bir araştırma yapılabilir.

Araştırmanın Etik Beyanı

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Online journal of music sciences'ın hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarına aittir.

Araştırmacıların Makaleye Katkı Oranı Beyanı:

1. yazar katkı oranı: %50

2. yazar katkı oranı: %50

Çıkar Çatışması Beyanı:

Yazarlar arasında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Arabacı, İ. E. (2009). *Özel eğitim sınıflarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin eğitilebilir zihin engelli öğrencilere ilk okuma öğretiminde kullanılan yöntem ve Tekniklere ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi* (Yayın No. 235033) [Yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=UPP_Zu9isEmWGFXFBCBYaseuk_SJo1fTq2xTpnIB4CN7OiqQHINWbUYVgzbGBr0
- Babayiğit, Ö. (2012). *İlk okuma-yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemine ilişkin alternatif ses sıralamasının etkililiğinin incelenmesi* (Yayın No. 314778) [Yüksek lisans tezi, Niğde Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=RYan9_S-7ZEir3xdWGXBiDt3SHatqS6a4e9WRbkOhQPP79DRQq4eDz7sB-5tlkts
- Babayiğit, Ö. (2016). *İlk okuma yazma öğretiminde oyunla öğretimi uygulamaları* (Yayın No. 438241) [Doktora tezi Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=cbOXH84ZayrLjc0tl-QXKkb4QDy08udBKikqURdT-ouSMfrk3Sq6weUtNXSMrnX2>
- Beyazıt, N. (2007). *İlk okuma yazma öğretiminin kazandırılmasında çözümlene yöntem ve Ses temelli cümle yönteminin farklı bakış açılarıyla değerlendirilmesi* (Yayın No. 208261) [Yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=ePX_SaJ0b35Gq45swKG3IEhg6luD_NE_yM6ytWA51oMainXf4uVx_44w2U9OJ7iw
- Butzlaff, R. (2000) Can music be used to teach reading. *The Journal of Aesthetic Education*, 34, (3/4), 167-178 <https://www.jstor.org/stable/3333642>
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (18. Baskı). Pegem Akademi Yayınları.
- Emir, C. (2015). *Kaynaştırma ve genel eğitim öğretmenlerinin sesbilgisel farkındalığa ilişkin öğretim etkinliklerini kullanımlarının incelenmesi* (Yayın No. 407804) [Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=X-M9ZoluloNTj2P7iY13hTQv4mPrI6kDAZcYgqrMqqUnURgr5_eTj-QdfIk8RPt
- Erdem, M. (2010). *Eğitilebilir zihinsel engelli öğrencilere okuma yazma öğretiminde kullanılan ses temelli cümle ve Cümle çözümlene yöntemlerine ilişkin öğretmen görüşleri* (Yayın

- No. 258051) [Yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=NtBAevXNhYaNqJFoAcdBdi92QY0zASPR94itnypqL5GJ-qo778JS_onSSv0zSY5Y
- Gersten, R., ve Dimino, J. A. (2006). RTI (Response to Intervention): Rethinking special education for students with reading difficulties (yet again). *Instructional Research Group, Signal Hill, California, USA*, 99-109
https://www.researchgate.net/publication/250055308_RTI_Response_to_Intervention_Rethinking_Special_Education_for_Students_With_Reading_Difficulties_Yet_Again
- Öztosun Çaydere, Ö., ve Bulut Alır, E. (2017) İlkokuma eğitimi ve müzik. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (4), 2058-2080
<https://dergipark.org.tr/en/pub/aibuefd/issue/32772/363994>
- Öztosun, Ö. (2002). *İlköğretim okullarında müziklendirilmiş fişlerle yapılan eğitimin ilkökuma öğretimine etkisi (Ankara Yenimahalle ilçesi Yahya Çavuş ilköğretim okulu örneği)* (Yayın No. 129015) [Doktora tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=TJtEyl3GBWgytfBisjf7lxXjEGA_K-teMismXcl2_Nlx7LuuvlxhNOXu4C8K-0wd
- Register, D. (2001). The Effects of an Early intervention music curriculum on prereading/writing. *Journal of Music Therapy*, XXXVIII (3), 239-248
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11570934/>
- Register, D., Darrow, A.-A., Standley, J., ve Swedberg, O. (2007) The use of music to enhance reading skills of second grade students and students with reading disabilities. *Journal of Music Therapy*, XUV (1), 23-37
https://www.researchgate.net/publication/6402349_The_Use_of_Music_to_Enhance_Reading_Skills_of_Second_Grade_Students_and_Students_with_Reading_Disabilities
- Stuft, C. J. (2015). Reading to the rhythm: Integrating music into literacy instruction. *A Journal of the Texas Council of Teachers of English Language Arts*, 45, (1), 21-27
https://www.researchgate.net/publication/313473104_Reading_to_the_rhythm_Integrating_music_into_literacy_instruction
- Şengül, H. (2008). *Çocuklara okuma-yazma öğretiminde kullandıkları yöntemlerin belirlenmesi* (Yayın No. 231852) [Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=UPP_Zu9isEmWGFYFCBYasXEA1_0jB4TANvX25ailniWotkJGOdfAcnl3lVnCWCPv
- Tuna, S. (1997). *İlkokuma ve yazma öğretiminde illüstrasyondan faydalanma* (Yayın No. 63192) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.
https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=_F5QEpayDXGqGZlp9XiFtOnF5RdmIjw4m5QMBxzJ5AyvHbKUKMSxo_Blj5lNeGNz

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (Genişletilmiş 9. Baskı). Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, E. (2015). *Etkileşimli materyal destekli öğretimin ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma becerilerine etkisi* (Yayın No. 397522) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. Ulusal Tez Merkezi.

https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/TezGoster?key=WBc656i315e2eV6-EZV1ovt_DELDf-4qwmVc4eM1jZLyCqpOywmXv9p08radLq7O

EXTENDED ABSTRACT

1. Introduction

In our country, every 66 months-old child starts his/her education life and is expected to gain basic literacy skills at the end of the first grade. Individual learning speed causes the learning process to differ. It is possible to accelerate this process with various teaching methods and materials. In children with normal development, it's expected to gain elementary reading skills within the planned time. However, these gains can be acquired later in children with special needs who do not develop normally. Children with special needs have education in various special education institutions and special education subclasses in schools. In this context, the aim of the study is to reveal the effects of "musical materials" prepared for the needs of children with special needs who have low elementary reading skills, on both elementary reading and musical memory.

2. Method

In this study, in which semi-experimental research method was used, uncontrolled pretest - posttest model was used. The application of the study was performed in 8 weeks, for 40 minutes, 2 days a week. In the study, sound practice was done for the first two weeks and syllable practice was done for the next three weeks. In the remaining three weeks, practices with the musical materials were done in the vocabulary and free reading phases, and it was planned to measure the subjects' ability to acquire musical skills through the use of musical materials. The study was conducted one-on-one with each subject. At the sound phase, breathing exercises were given to the subjects within the musical studies. Sounds were classified and planned to be applied for each day of the study. Practices for the development of musical skills were continued at the syllable phase, and karaoke practices were carried out for the development of reading skills. The sound phase was carried out during the first 2 weeks, the syllable phase during the next 3 weeks, and the vocabulary phase during the next 3 weeks. Observation was used as a data collection

method in the study. While analyzing the data, pretest and posttest reading data were analyzed by content analysis method.

3. Findings, Discussion and Results

In the study, by working individually with each subject, sound practice was done for the first two weeks and syllable practice was done for the next three weeks. In the remaining three weeks, practices with the musical materials were done in the vocabulary and free reading phases, and it was planned to measure the subjects' ability to acquire musical skills through the use of musical materials. In this direction, according to the results of the practice with musical materials, which were planned as sixteen lessons in eight weeks, it was observed that there was a positive progress in the reading and musical development of the subjects. This result is in line with the studies conducted by Öztosun Çaydere and Bulut (2017) and Öztosun (2002) with children without special needs, in terms of the usability of musical materials as a supplement in elementary reading.

EKLER

EK 1. Karaoke ve Uygulama Metinleri

LİMON

Mert limon al,
Mert limon al
Mor limon alma,
Mor limon alma
Sarı limon al,
Sarı limon al
Limon al,
Limon tat, Tat
Mert tat Mine ile limon tat
Sarı limon tat

KARTALLAR

Kara kara kartallar
Tarlalara konarlar
Biri iner, biri kalkar
Tekrar tekrar konarlar
Ararlar, tararlar tilkileri
tutarlar
Ararlar, tararlar tilkileri
tutarlar

ÖRDEK

Ördek suya daldı
Dörder dörder yem aldı
Döne döne tuttu
Dökmeden yuttu
Ey ördek ey ördek
Derede öt ördek
Ey ördek ey ördek
Derede öt ördek

GÜNEŞ

Gökte bir sarı ışık
Hem parlak hem karmaşık
Belinde altın kemer
Gece gündüz yol gider
Bazen yanar bazen söner
Gökyüzünden bize güler
Bazen yanar bazen söner
Gökyüzünden bize güler

HEDİYE

Şehir şehir dolaştık
Gece gündüz çalıştık
Paket paket hediye
Kaptırmayalım kediye
Bir Ayşe'ye bir Veli'ye
Çocuklar sevinsin diye
Bir Ayşe'ye bir Veli'ye
Çocuklar sevinsin diye

CICI KUŞ

Cici kuşum gündüz gece
Öter durur ince ince
Cik Cik Cik, Cik Cik Cik
Yanına biri gelince
Yem ister gündüz gece
Yem yemeyi çok sever
Bitince cik cik öter
Cik Cik Cik, Cik Cik Cik